Ministerstvo zemědělství

Ministerstvo životního prostředí

Setkání Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí s vodoprávními úřady 2026

Dotazy

Skalský Dvůr
12.-14.10.2026

1.

Lze vlastníkovi nemovitosti, který legálně provozuje DČOV ohlášenou podle tehdy účinného § 15a vodního zákona, uložit povinnost napojit se na nově vybudovanou veřejnou kanalizaci s centrálním čištěním odpadních vod? Pokud ano, na základě jakých právních předpisů a jakým způsobem lze tuto povinnost vymáhat?

1.

- § 3 odst. 8 zákona č. 274/2001 Sb. - stavební úřad může rozhodnutím uložit vlastníkovi stavebního pozemku nebo stavby, na nichž vznikají nebo mohou vznikat odpadní vody, povinnost připojit se na kanalizaci, je-li připojení technicky možné
- existence řádně povolené domovní čistírny odpadních vod sama o sobě uložení této povinnosti nebrání

(výklad ZoVaK č. 19)

2.

V § 5 odst. 3 zák. č. 274/2001 Sb. – vybrané údaje z majetkové a provozní evidence … *je vlastník vodovodu nebo kanalizace povinen bezplatně předávat v elektronické podobě a stanoveném formátu územně příslušnému stavebnímu úřadu*…

Jakmile vlastník vloží údaje do aplikace MZE, jsou automaticky odeslané přímo na MZE. Proč je v zákoně uveden příslušný stavební úřad?

2.

- vybrané údaje z majetkové a provozní evidence – původně předávány vlastníky vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu příslušným vodoprávním úřadům
- přechod této působnosti na stavební úřady - informační systém upraven tak, aby vlastníci VaK vkládali údaje prostřednictvím ISVaK přímo do centrální databáze MZe
  (stávající znění zákona proto plně neodpovídá skutečnému způsobu elektronického předávání údajů)
- připravovaná novela zákona o VaK
  nové znění § 5 odst. 3 zákona - vlastník předává vybrané údaje prostřednictvím ISVaK přímo MZe. Současně se navrhuje zrušit stávající § 5 odst. 4, který upravuje zpracování a následné předávání těchto údajů stavebním úřadem ministerstvu
  (navrhovaná změna tak uvede zákonnou úpravu předávání vybraných údajů do souladu se současným způsobem jejich elektronického předávání prostřednictvím ISVaK)

3.

V § 6 odst. 10 zák. č. 274/2001 Sb., je uvedeno, že krajský úřad informuje v elektronické podobě a ve stanoveném formátu o vydání povolení k provozování vodovodu nebo kanalizace ministerstvo.

Byl stanoven formát tabulek v excelu, přesto chce MZE dodatečně zasílat rozhodnutí v pdf, proč tedy není v zákoně přímo uvedeno, že rozhodnutí o povolení k provozování bude zasláno na vědomí na MZE?

3.

- podle § 6 odst. 10 zákona č. 274/2001 Sb. krajský úřad informuje ministerstvo o vydání, změně nebo zrušení povolení k provozování vodovodu nebo kanalizace. Stanovený tabulkový formát se však vztahuje pouze k údajům o vydání povolení, nikoli k jeho změně nebo zrušení

- požadavek na zaslání kopie rozhodnutí proto slouží k zaznamenání úplného obsahu správního aktu, tedy i v případech změny nebo zrušení povolení, pro které není odpovídající tabulkový formát stanoven

- rozsah předávaných údajů je uveden ve vyhlášce č. 390/2024 Sb., resp. vyhlášce č. 483/2025 Sb., podle které se s účinností od 1.1.2028 informace k evidenci o vydání, změně nebo zrušení povolení k provozování včetně kopie vydaného rozhodnutí krajského úřadu předává ministerstvu prostřednictvím ISVaK

4.

V § 36 odst. 1 zák. č. 274/2001 Sb., je uvedeno, že pokud je pozemek nebo stavba připojena na vodovod nebo kanalizaci v souladu s právními předpisy, vzniká odběrateli nárok na uzavření písemné smlouvy podle § 8 odst. 6.

Ze zkušeností zejména z posledního období je dle našeho názoru na zvážení úprava formulace – vzniká nejen nárok na uzavření smlouvy, ale je přímo povinností odběratele uzavřít smlouvu o dodávce vody nebo odvádění odpadních vod. V této souvislosti rovněž postrádáme v § 32 a také v § 33 přestupek, kterého by se neuzavřením smlouvy odběratel dopouštěl. Tento přestupek lze jen dovodit pomocí § 36 odst. 1 s tím, že pokud odběratel neuzavře smlouvu, odebírá nebo vypouští vody neoprávněně.

Krajský úřad v poslední době opakovaně řešil rozpor mezi dodavatelem a odběratelem pitné vody. Odběratel má uzavřenou smlouvu na odběr pitné vody, ale na svém pozemku napojí na rozvod vody další nemovitosti. Novou smlouvu na tyto nemovitosti odmítá uzavřít s tím, že už má jednu smlouvu uzavřenou. Bohužel vlastník, popř. provozovatel vodovodu, nemá ve smlouvě na dodávku vody striktně uvedeno, že není možné napojit další nemovitosti a že požaduje, aby v případě další napojené nemovitosti měla tato svůj vodoměr. Odběratel „hřeší“ na skutečnost, že má smlouvu na „hlavní“ nemovitost uzavřenou, a tudíž mu nemůže provozovatel zastavit přívod vody do této nemovitosti.

4a.

- zákon poskytuje odběrateli nárok na uzavření smlouvy a vlastníkovi nebo pověřenému provozovateli ukládá povinnost řádnou smlouvu uzavřít

- u existující smlouvy je nutné nejprve posoudit její konkrétní rozsah a stanovení podmínek dodávky pitné vody či odvádění nebo odvádění a čištění odpadních vod, přičemž pouhé zásobování případné další stavby za fakturačním vodoměrem samo o sobě neodůvodňuje automatický závěr o přestupku ani oprávnění přerušit dodávku vody do nemovitosti, která byla připojena na vodovod jako první. Jsou-li další nemovitosti ve vlastnictví téhož odběratele zásobovány prostřednictvím jedné vodovodní přípojky a navazujícího vnitřního vodovodu, nelze pouze z této skutečnosti jednoznačně dovodit povinnost zřídit samostatné přípojky a uzavřít pro každou nemovitost samostatnou odběratelskou smlouvu ani povinnost osadit samostatný podružný vodoměr(y). Samotné zásobování dalších nemovitostí vnitřním vodovodem za tímto fakturačním vodoměrem bez dalšího nezakládá neoprávněný odběr ani právo provozovatele přerušit dodávku vody do nemovitosti, která byla připojena jako první.

- postup, kdy odběratelé mají podle § 8 odst. 6 zákona o VaK uzavřenou smlouvu a odmítají uzavřít k ní dodatek či novou smlouvu je řešen v rámci výkladu k ZoVaK č. 85

4b.

- odlišný postup bude v případě napojení další nemovitosti jiného vlastníka na přípojku nebo vnitřní vodovod stávajícího odběratele. Tento způsob není zákonem o VaK umožněn a je z hlediska vymezení práv a povinností nežádoucí. Vlastník nemovitosti připojené na přípojku nebo vnitřní vodovod stávajícího odběratele má právo na uzavření odběratelské smlouvy s vlastníkem, resp. provozovatelem vodovodu podle ustanovení § 8 odst. 6 zákona o VaK, pouze pokud si zřídí vlastní přípojku.
- je-li odběr vody v další nemovitosti uskutečňován prostřednictvím odběrného místa jiného odběratele, musí být podle konkrétních okolností posouzeno, zda jde o odběr pokrytý existující smlouvou, nebo o odběr v rozporu s jejím vymezením. Zákon totiž považuje za neoprávněný nejen odběr bez smlouvy, ale také odběr v rozporu s uzavřenou smlouvou. Rovněž je nutné posoudit, jakým způsobem a v jaké době byly nemovitosti jiných vlastníků na vodovod připojeny.

5.

Je stanoven nějaký předpis, jaké obálky používat v jaké fázi správního řízení?

- tedy při posílání zahájení řízení a rozhodnutí jakou použít u účastníků a ostatním (na vědomí) ?

5.

- pro písemnosti doručované do vlastních rukou - obálky s modrým pruhem; červený pruh je určen pouze pro situace, kdy je nezbytné doručení přímo adresátovi bez možnosti převzetí zmocněnou osobou (např. rozhodnutí o pokutě)
- převzetí do vlastních rukou u FO – plná moc s úředně ověřeným podpisem, nebo podepsáno před správním orgánem
  - doručování dle § 21 SŘ – písemnosti do vlastních rukou nebo ostatní písemnosti
  - § 19 odst. 5 a 6 SŘ – předvolání a rozhodnutí, nebo pokud tak stanoví zvláštní zákon (usnesení dle § 76 odst. 3 SŘ) nebo správní orgán

- Metodický pokyn MV - Doručování podle správního řádu (viz příloha k prezentaci)
- Závěr Poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu č. 24 (viz příloha k prezentaci)

6.

Historická studna prohloubená vrtem vs. povolení k odběru.

V kopané historické studni, která byla prokazatelně vybudována před rokem 1955, došlo v pozdějších letech k jejímu prohloubení vrtem, typicky z důvodu zhoršení jakosti nebo vydatnosti vody. U původní kopané studny její vlastník nepotřeboval povolení k odběru podzemních vod, jelikož se jednalo o tzv. historickou studnu (jedinou jeho povinností bylo pouze doložit její existenci a parametry pasportem, neboť původní projektová dokumentace se nedochovala).

Dotaz tedy zní, zda je v případě odběru podzemní vody z vrtu, kterým byla po roce 1955 původní kopaná historická studna prohloubena, nutné povolení k odběru podzemních vod podle vodního zákona? Nebo se odběr nadále považuje ze zákona za povolený, i když je nyní voda čerpána z větší hloubky?

6.

- pokud se účel a rozsah odběru podzemní vody nemění, je nutno na něj pohlížet stále jako na povolený (pokud je voda odebírána pro vlastní potřebu domácnosti). Povolení k nakládání s vodami zde vzniká (a trvá) ex lege
- stavební úpravy vrtu vyžadují povolení stavebního úřadu

7.

Vodoprávnímu úřadu je ze strany odborné vrtařské firmy vytýkáno, že v rozhodnutích, kterými povoluje odběr podzemních vod pro potřeby rodinných domů, případně rekreačních chat, stanovuje povinnost měřit množství odebrané vody prostřednictvím vodoměru. Jedná se přitom zpravidla o malé odběry v množství přibližně 20–40 m³ měsíčně, tj. 240–480 m³ ročně, které nedosahují limitů stanovených § 10 vodního zákona pro povinné měření množství odebrané vody. Ze strany odborné firmy je namítáno, že povinnost osadit odběrné zařízení vodoměrem nemá v těchto případech oporu ve vodním zákoně. Vodoprávní úřad tuto podmínku stanovuje zejména z důvodu potřeby kontroly dodržování podmínek vydaného povolení. Bez možnosti průběžně zjistit skutečné množství odebrané podzemní vody by bylo v případě těchto malých odběrů velmi obtížné, případně prakticky nemožné, ověřit, zda oprávněný nepřekračuje povolené množství odběru. Lze v povolení k odběru podzemních vod stanovit povinnost měřit množství odebrané vody vodoměrem i v případech, kdy povolený odběr nedosahuje limitů uvedených v § 10 vodního zákona, a případně o jaké ustanovení vodního zákona lze takovou podmínku opřít?

7.

- VPÚ má pravomoc k uložení podmínky měřit skutečně odebrané množství podzemních vod - NSS 3 As 433/2019 – 167 ze dne 18.3.2021.

Za vhodné odůvodnění lze považovat např. úvahu, že pokud VPÚ stanovuje maximální množství odebíraných vod, musí být stanovena povinnost jejího měření a způsob měření, aby byla zajištěna možnost kontroly dodržování těchto hodnot. Pokud by dodržování tohoto limitu nebylo kontrolovatelné, měl by limit stanovený v povolení pouze formální charakter a neplnil by funkci regulace množství odebraných podzemních vod a tím ochrany vodního zdroje.

Měřit množství odebíraných podzemních vod je také v zájmu oprávněného k odběru podzemních vod. Údaje o skutečném množství odebrané vody za dané období lze využít při řešení případných sporů spojených se snížením hladin podzemních vod v okolních studnách.

8.

(doplněno v rámci diskuse)

Lze existenci a možnost připojení na vodovod v dané lokalitě považovat za důvod, aby nebyla umožněna výstavba nové studny/povolen odběr z takové stavby?

8.

- samotná existence vodovodu v dané lokalitě není zákonným důvodem pro nepovolení odběru podzemních vod z plánované stavby studny
- pokud žadatel prokáže soulad navrhovaného záměru s veřejným zájmem (vyjádření HGR), není zde dán důvod pro nepovolení záměru

9.

Vodoprávní úřad bude řešit poměrně komplikovanou záležitost týkající se povolení odběru podzemních vod z plánované novostavby vrtané studny. V současné době je na předmětném pozemku proveden průzkumný hydrogeologický vrt, na kterém byla následně provedena čerpací zkouška. Z výsledků této zkoušky vyplynulo, že při odběru podzemní vody v množství 0,1 l/s nedochází k významnému ovlivnění hladiny vody v sousední studni. Při vyšší intenzitě odběru již bylo zjištěno ovlivnění této okolní studny.

Vodoprávní úřad proto řeší otázku, zda lze na základě těchto výsledků vydat povolení k odběru podzemních vod s maximálním okamžitým množstvím odběru pouze 0,1 l/s, případně zda takto nízká hodnota představuje překážku pro vydání povolení k nakládání s podzemními vodami?

9.

- povolení k nakládání s vodami – k odběru podzemních vod je návrhovým řízením
- pokud je žádáno o 0,1 l/s a z podkladů žádosti (vyjádření HGR) je zřejmé, že navrhovaný záměr není v rozporu se zájmy hájenými vodním zákonem, není důvod záměr nepovolit

10/1.

Vodoprávní úřad se v rámci řízení o povolení k některým činnostem podle § 14 odst. 1 písm. c) vodního zákona, konkrétně při povolování provádění geologických prací spočívajících ve vybudování vrtů pro tepelná čerpadla v území ochranného pásma vodního zdroje, stále častěji setkává s požadavkem správce ochranného pásma na provedení následné kontroly kvality utěsnění vrtu pomocí karotáže. Jedná se zejména o požadavek tohoto znění: "V případě zastižení více zvodnělých horizontů bude po vystrojení a zatěsnění vrtu (po vytvrdnutí těsnicí směsi) provedena kontrola kvality injektáže karotáží (např. gama-gama karotáž, indukovaná termometrie vč. měření přirozeného gradientu teplot zemského masivu). Kontrola bude provedena u jednoho náhodně vybraného vrtu.“

Vodoprávní úřad chápe důvod tohoto požadavku, kterým je zejména ochrana podzemních vod před nežádoucím propojením jednotlivých zvodnělých horizontů v důsledku nedostatečného utěsnění vrtu. Současně však provedení uvedené kontroly představuje pro investora další, poměrně významný finanční náklad. Dosavadní povolovací praxe vodoprávního úřadu obdobné požadavky neřešila. Problematická je rovněž skutečnost, že stanovisko správce ochranného pásma není povinnou náležitostí žádosti o vydání povolení podle § 14 vodního zákona.

10/2.

Investor tedy zpravidla tuto otázku předem se správcem ochranného pásma neprojednává. Správce ochranného pásma se do věci zapojuje až v průběhu správního řízení jako jeho účastník, kdy může uplatnit své námitky a požadavky týkající se ochrany vodního zdroje.

Vodoprávní úřad proto žádá o stanovisko k této problematice - zda lze požadavek správce ochranného pásma na provedení takové kontroly kvality injektáže považovat za oprávněný požadavek vyplývající z jeho postavení správce ochranného pásma, případně zda má tento požadavek oporu v právních předpisech upravujících ochranu vodních zdrojů a provádění geologických prací.

10.

- oprávněný z povolení k odběru vod (jemuž svědčí stanovené ochranné pásmo) je účastníkem řízení podle § 14 VZ
- pokud ve vodoprávním řízení uplatní námitky, musí označit, proti čemu námitka směřuje, v čem spatřuje přímé dotčení svých práv
- s námitkou se pak vodoprávní úřad standardně vypořádá v rámci odůvodnění rozhodnutí, kdy musí zhodnotit, zda je námitka oprávněná, směřuje k ochraně konkrétního práva, a ztotožní se s ní stanovením podmínek/omezením vydávaného povolení, či zda je „preventivního charakteru“ a v rámci odůvodnění ji zamítne

11.

Jak postupovat při žádosti o vybudování HG vrtu s dlouhodobou čerpací zkouškou, kdy je podaná žádost o souhlas podle § 17 odst. 1 písm. i) k provedení HG vrtu a zároveň žádost k NSV podle § 8 odst. 1 písm. b) jiné nakládání (k provádění hydrodynamické zkoušky)?

- dělá se i souhlas podle § 17 nebo se vydává pouze nakládání s vodami tedy rozhodnutí podle § 8?

10.

- odběr podzemní vody je nakládáním s vodami.
- v případě odběru podzemních vod pro účely čerpacích zkoušek s množstvím pod 1 l/s nebo trvající méně než 14 dní povolení k nakládání s vodami není třeba (§8 odst. 3 písm. a) VZ). Tyto odběry jsou tedy ex lege.
- déletrvající zkouška, případně s vyšším čerpaným množstvím, vyžaduje povolení k nakládání s vodami
- omezení z § 17 VZ („*souhlas vodoprávního úřadu je třeba ke stavbám, zařízením nebo činnostem, k nimž není třeba povolení podle tohoto zákona*...“) se na čerpací zkoušky nevztahuje – v opačném případě by se souhlas dle § 17 nevydával k žádnému průzkumnému vrtu, u něhož by byla realizována čerpací zkouška

➞ **potřeba vydání obou správních aktů**

12.

Musí být jednotná kanalizace v obci vedena pouze potrubím nebo je možno ji provádět místy v odůvodněných případech i otevřeným žlabem (samozřejmě nepropustným). Existuje na provedení kanalizace nějaký obecně závazný předpis (zákon, vyhláška apod.), který by toto řešil?

12.

- kanalizační řady (jednotná/splašková kanalizace) musejí být provedeny jako vodotěsné konstrukce
- podle ČSN jsou navrhovány zásadně jako zakryté stavby s uzavřeným profilem, pouze výjimečně lze použít otevřené žlaby, například v extravilánu obce pro odvádění vyčištěných odpadních vod
- technické požadavky na stavby kanalizací vycházejí z ustanovení § 68 vyhlášky č. 146/2024 Sb., o požadavcích na výstavbu
  (+ např. ČSN 75 6101, a další)

13.

Jaké kompetence vodoprávních úřadů dle navrhované novely stavebního zákona přejdou na ÚRU?

Jak v případě přechodu 1 – 2 pracovníků vodoprávního úřadu na stavební úřad bude zajišťováno řešení havárií (výkon pohotovostí), povodňových stavů atd.?

13.

- v rámci novely SZ je změněna pouze forma závazných stanovisek VÚ na vyjádření
- z VÚ na SÚ žádné kompetence oproti stávajícímu stavu nepřecházejí, vyjma povolení k nakládání s vodami pro jaderná zařízení, kdy tyto bude vydávat URÚ, na základě závazného stanoviska krajského VÚ (§ 2d odst. 21 zákona č. 416/2009 Sb.)

- zajištění řešení havárií je věcí organizační úpravy daného správního orgánu.

14.

Vodoprávní souhlas k průzkumnému HG vrtu na území CHKO. Náš úřad řeší vydání vodoprávního souhlasu podle § 17 odst. 1 písm. i) vodního zákona. Jedná se o průzkumný hydrogeologický vrt, jehož účelem je ověřit možnost zajištění zdroje podzemní vody, např. pro budoucí rodinný dům. Vodoprávní souhlas je vydáván ve správním řízení formou rozhodnutí. Žadatel podal žádost na formuláři podle přílohy č. 7 k vyhlášce č. 429/2024 Sb. a k žádosti doložil všechny přílohy, které tento formulář vyžaduje (požadavek na přiložení souhlasu dotčeného orgánu na úseku ochrany přírody a krajiny, tam uveden není). Průzkumný hydrogeologický vrt má být proveden na území chráněné krajinné oblasti.

14.

- požadavek doložení souhlasu orgánu ochrany přírody vyplývá v tomto případě ze speciálního ustanovení § 44 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb. a žadatel je povinen ho předložit přesto, že není uvedeném žádosti ve vyhlášce č. 429/2024 Sb.

15.

Dotaz se týká aplikace § 44 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, podle kterého bez souhlasu orgánu ochrany přírody nelze mimo jiné udělit souhlas podle vodního zákona na území národního parku nebo chráněné krajinné oblasti. Je v takovém případě správný postup, kdy vodoprávní úřad postupuje při posuzování žádosti výhradně podle vodního zákona a prováděcích právních předpisů a nemůže po žadateli nad rámec stanovených požadavků požadovat další podklady pouze z důvodu, že se záměr nachází na území CHKO? Je současně správné, že orgán ochrany přírody je v tomto řízení dotčeným orgánem a svůj souhlas podle § 44 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb. uplatní v rámci probíhajícího správního řízení? (a jak se postupuje v případě, že v rámci vodoprávního řízení správa CHKO nereaguje a souhlas nevydá?).

15.

- ustanovení § 44 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny stanoví, že bez souhlasu orgánu ochrany přírody nelze na území národního parku nebo chráněné krajinné oblasti souhlas podle vodního zákona vydat. Tento souhlas představuje zákonnou podmínku pro vydání souhlasu vodoprávního úřadu.

- souhlas podle § 44 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb. vydává orgán ochrany přírody podle § 44 odst. 5 tohoto zákona samostatným rozhodnutím nebo opatřením obecné povahy. Nejedná se tedy o souhlas uplatňovaný orgánem ochrany přírody v postavení dotčeného orgánu v rámci vodoprávního řízení.

- není-li souhlas orgánu ochrany přírody podle § 44 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb. součástí podkladů pro rozhodnutí, nemůže být souhlas podle vodního zákona vydán. V takovém případě je na místě vyzvat žadatele k doplnění žádosti o tento podklad. Řešení případné nečinnosti musí iniciovat především žadatel jako účastník řízení vedeného orgánem ochrany přírody, případně nadřízený orgán ochrany přírody. Vodoprávní úřad je v takové situaci pouze limitován tím, že bez existence souhlasu podle § 44 odst. 1 nemá splněn jeden z předpokladů pro vydání svého souhlasu.

16.

Oprávněný z nakládání s vodami žádá o prodloužení jeho platnosti, typicky jde o vypouštění odpadních vod, které se vydává na 10 let. Žádá pouze o prodloužení platnosti původního povolení. Vše ostatní zůstává beze změny. Místo, kde dochází k vypouštění OV je však ve vlastnictví jiné osoby. Trvá stále povinnost oprávněného doložit k žádosti o prodloužení platnosti povolení souhlas vlastníka tohoto pozemku podle § 9a odst. 1 vodního zákona? V praxi toto začíná způsobovat velké problémy zejména u velkých obecních čistíren, kdy vlastník pozemku, který je v drtivé většině případů odlišný od oprávněného, souhlas dát za žádných okolností nechce, případně s oprávněným odmítá jakýmkoliv způsobem komunikovat. To máme tu žádost zamítnout? A následovat bude "vypnutí" ČOV a v obci přestane fungovat kanalizace? Prodlužovat přerušení řízení a lhůtu k doložení uvedeného chybějícího dokladu do nekonečna není taktéž žádné řešení.

16.

- v současnosti je nezbytný souhlas vlastníka
- v návrhu transpoziční novely vodního zákona je tento souhlas řešen – v případě prodloužení platnosti původního povolení nebude souhlas vyžadován

17.

Lze nařídit, a případně jakým způsobem, monitoring kvality podzemní vody v monitorovacím vrtu? To samé u podezřelých kanalizací např. z oblastí ekologické zátěže nebo míst rizikových činností?

17a.

- z dotazu není zjevné, z jakého důvodu chce VPÚ monitoring kvality podzemní vody nařídit. Předpokládáme, že se jedná o havárii. Pokud má být monitoring v monitorovacím vrtu uložen konkrétnímu subjektu, musí být opřen o opatření k nápravě podle § 42 vodního zákona.
- u kanalizací lze uložit monitoring jakosti odpadních vod prostřednictvím kanalizačního řádu podle § 14 zákona č. 274/2001 Sb. a prováděcí vyhlášky č. 428/2001 Sb., případně jej uložit jako součást nápravných opatření při zjištěném závadném stavu.
- pokud je cílem monitorovat dlouhodobě starou ekologickou zátěž, nikoli řešit konkrétní aktuální závadný stav, je vhodné velmi pečlivě rozlišit režim vodního zákona od režimu zákona o ekologické újmě, případně od podmínek stanovených v rámci sanačního zásahu. To může zásadně ovlivnit, komu a jak lze monitoring uložit.

17b.

- VPÚ nemůže monitoring nařídit přímo podle zákona č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmě a o její nápravě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (ZEU), protože příslušným orgánem v této agendě je ČIŽP, správy národních parků nebo újezdní úřady, VPÚ podle ZEU nemá žádné kompetence
- pokud má VPÚ podezření, že rizikovou činností provozovatele (podle přílohy č. 1 ZEU) dochází k závažnému poškození podzemních vod, musí dát podnět ČIŽP, která může uložit monitoring v rámci preventivních opatření
- ZEU je vázán na konkrétního provozovatele a konkrétní provozní činnosti a z principu není retroaktivní, tj. vztahuje se na ekologickou újmu vzniklou po nabytí účinnosti zákona v roce 2008. Pokud jde o provozní činnost spadající pod ZEU a jsou splněny jeho další podmínky, je namístě postup podle tohoto zákona prostřednictvím příslušného orgánu, nikoli VPÚ jako orgánu podle ZEU.
- pokud nejde o případ řešitelný podle ZEU, mohou být nápravná opatření ukládána podle VZ, a to podle okolností i ve formě monitoringu.

18.

Jak prosím přezkoumatelně zjistit množství závadných látek, se kterými je zacházeno?

Podněty, zda drobní zemědělci musí nebo nemusí mít havarijní plán jsme doposud posuzovali na základě počtu chovaných větších zvířat - podle přílohy č. 1 vyhlášky č. 377/2013 Sb. jsme našli nějaké obecné údaje o tom, které zvíře (dobytčí jednotky) vyprodukuje kolik hnoje podle druhu podestýlky. Ale pokud by se případ při nejhorším scénáři dostal na přezkum nebo k soudu, jak prosím k výpočtům použitého množství závadných látek dojít na základě oficiálních výpočtů?

MZe připravilo pomůcku pro výpočet produkovaného hnoje podle vyhlášky č. 377/2013 Sb.

18a

Statková hnojiva živočišného původu patří mezi nebezpečné závadné látky, dle vodního zákona. **Údaje ve vyhlášce č. 377/2013 Sb. jsou oficiální a slouží k výpočtům produkce hnojiv a živin a rovněž k výpočtu potřebných skladovacích kapacit jak pro zemědělce, tak i pro účely kontroly (ÚKZÚZ, vodoprávní úřady, ČIŽP).** Jsou to závazné hodnoty pro plnění požadavků zákona o hnojivech, nařízení vlády k nitrátové směrnice i dotačních předpisů. Koeficienty z vyhlášky jsou tedy plně využitelné pro stanovení množství závadných látek pro hodnocení povinnosti zpracovat havarijní plán dle vodního zákona nebo jeho nahrání do ISPOP. Rozhodovací kritérium ve věci havarijního plánu se tedy týká jen drobných zemědělců, kde je běžnou praxí shromažďovat celý rok hnůj a pak jej na podzim použít ke hnojení. Proto je možné pracovat s roční produkcí statkových hnojiv, zejména hnoje. Pokud jsou zvířata na pastvě, je nutné tuto dobu z produkce hnojiv odečíst, protože se jedná o přímé hnojení.

Produkci statkových hnojiv si zemědělci mohou nechat vypočítat v různých evidenčních systémech (po přihlášení) – podle stavů hospodářských zvířat, způsobů ustájení a podílu pastvy. Pro účely kontroly ÚKZÚZ jsme vytvořili jednoduchou „kalkulačku“ pro rychlý výpočet produkce statkových hnojiv ve stájích i potřebných skladovacích kapacit, viz odkaz

- https://www.carc.cz/2026/02/24/produkce-statkovych-hnojiv-a-skladovaci-kapacity/

18b.

Je opravdu vypočítané množství produkce statkového hnojiva = množství závadných látek?

Statková hnojiva jsou považována za závadné látky.

Pro účely posouzení povinnosti zpracovat havarijní je však rozhodné množství závadných látek, se kterým je v konkrétním zařízení nebo provozu zacházeno.

Právní předpisy současně nestanoví konkrétní způsob ani metodiku, jak má být množství statkových hnojiv pro účely posouzení této povinnosti zjišťováno nebo prokazováno.

Údaje uvedené v příloze č. 1 vyhlášky č. 377/2013 Sb. lze využít jako odborný podklad pro odhad množství vznikajících statkových hnojiv.

18c.

Prosíme o příklad, jak přesně k výpočtu dojít, pokud paní bude mít cca 10 dospělých koní o průměrné hmotnosti 650 kg/kus, podestýlka: hobliny, koně v létě přes den venku na pastvě, v zimě venku jen několik hodin.

Odhadem: půl roku 12 hod. venku, půl roku 4 hod. venku. Pobyt ve stáji je tedy (6 x 12/24 + 6 x 20/24)/12 = 0,666.

Pobyt ve stáji představuje z hlediska času 66,6 % roku. Touto hodnotou vynásobíme celkový počet koní (10) – průměrný roční počet koní ve stáji vychází na 6,66. **Roční produkce hnoje je pak 55 tun**. Protože jde o hodnocení množství hnojiv, se kterými je nakládáno „v kterémkoli okamžiku“, je potřeba zjistit, jestli hnůj zůstává v podniku nebo si jej někdo průběžně odváží, což u chovatelů koní bývá běžné.

18d.

Závěrečný výpočet posoudíme s § 2 vyhlášky č. 450/2005 Sb., ale prosíme o podrobnou odpověď, abychom byli schopni svůj výpočet na základě zjištěného počtu zvířat obhájit.

Příloha č. 1 vyhlášky č. 377/2013 Sb. obsahuje normativní údaje o produkci statkových hnojiv, které lze využít jako odborný podklad pro odhad jejich množství.

Údaje ve vyhlášce č. 377/2013 Sb. jsou oficiální a slouží k výpočtům produkce hnojiv a živin a rovněž k výpočtu potřebných skladovacích kapacit jak pro zemědělce, tak i pro účely kontroly (ÚKZÚZ, vodoprávní úřady, ČIŽP).

18e.

Nebudeme zvířata vážit ani nevíme, zda hnůj je závadnou látkou nebo pouze jeho část..., popř. jaká část (pouze močovina po odečtu vody?)

Hnůj jako celek je považován za nebezpečnou závadnou látku.

Z právních předpisů nelze dovodit, že by při posuzování množství závadných látek mělo docházet k odečítání vody nebo k výpočtu pouze určité složky statkového hnojiva. Stejně tak právní předpisy nestanoví povinnost zjišťovat skutečnou hmotnost jednotlivých zvířat ani metodiku, podle níž by bylo nutné produkci statkových hnojiv vypočítávat z hmotnosti konkrétních kusů.

Dle platné terminologie zákona o hnojivech (§ 2 písm. h), používané i v dalších předpisech (vyhláška č. 377/2013 Sb., nařízení vlády č. 262/2012 Sb.) to jsou „statková hnojiva, vznikající jako vedlejší produkt při chovu hospodářských zvířat“. Jsou to „nebezpečné závadné látky“ a patří mezi ně hnůj, kejda, fugát kejdy, separát kejdy, močůvka, hnojůvka a drůbeží trus. Patří tam i výkaly a moč na pastvě, ale to se pro havarijní plán do produkce nepočítá, protože jde o přímé hnojení. Výše uvedená močovina není statkové, ale „minerální hnojivo“ (i když v ní není obsažen dusík v minerální formě, tak je do této skupiny zařazena taxativně – viz § 2 písm. b).

19.

Jak postupovat při žádosti o vypouštění odpadních vod do vod podzemních, kde není možnost vypouštět do vod povrchových (není vodní tok) v ochranném pásmu II. stupně vodního zdroje, v případě, že v OP není řešeno, jak likvidovat odpadní vodu?
- povolit vsak nebo jímku?

19.

- Pokud OOP nestanovuje podmínky pro likvidaci odpadních vod, je nezbytné vycházet z preferencí likvidace odpadních vod podle § 5 odst. 3 vodního zákona.
- Jímku lze nařídit v případě technické neproveditelnosti vypouštění odpadních vod do vod podzemních (§ 5 odst. 3 vodního zákona) nebo na základě vyjádření osoby s odbornou způsobilostí (§ 38 odst. 8 vodního zákona).

20/1.

Při stavbě RD v lokalitě, kde není možnost napojení na veřejnou kanalizaci a podloží není vhodné pro celoroční zasakování přečištěných odpadních vod, projektanti navrhují domovní ČOV s rozstřikem na pozemek v letních měsících a v zimě odvoz přečištěných vod na centrální ČOV. Jak v daném případě postupovat? Dle našeho názoru není tento postup možný s ohledem na platnou legislativu.

Definici rozstřiku vodní zákon neuvádí. Metodický pokyn, který byl kdysi vydán, v současné době již nelze brát jako relevantní. Jednak z důvodu neplatnosti nařízení vlády, ke kterému se váže, a jednak z důvodu dalších změn ve vodním zákonu. Obecně z pohledu likvidace odpadních vod je stavebník, v souladu s § 5 odst. 3 vodního zákona, mimo jiné povinen zabezpečit stavbu odváděním odpadních vod kanalizací. Není-li kanalizace k dispozici, odpadní vody se zneškodňují přímým čištěním s následným vypouštěním do vod povrchových nebo podzemních. V případě technické neproveditelnosti uvedených způsobů lze odpadní vody akumulovat v nepropustné jímce (žumpě). Likvidace odpadních vod tzv. „jiným zneškodňováním v souladu se zákonem“, jak v minulosti připouštělo ustanovení § 5 vodního zákona, již není od 1. 1. 2019 možné.

20/2.

Dále takový způsob likvidace (rozstřik) není možný v zimním období, kdy je půda zamrzlá nebo v období dešťů, kdy je půda nasycená.

Odvoz vyčištěných odpadních vod (nejčastěji akumulovaných v jímce) na centrální ČOV v období, kdy nelze zasakovat (nasycenost půdních vrstev srážkovou vodou či zamrzlé půdní vrstvy), je v rozporu s § 18 odst. 3 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů. Dle tohoto ustanovení není dovoleno do kanalizace ukončené čistírnou odpadních vod (tedy logicky ani do čistírny samotné) vypouštět splaškové odpadní vody vyčištěné v septicích nebo domovních ČOV.

20/3.

V případě rozstřiku tedy nelze povolit vypouštění odpadních vod do vod podzemních, protože:

- **je zde absence jasně definovaného vsakovacího objektu, a tedy místa nakládání s vodami.**
- **nelze zcela vyloučit, že likvidací vod nebudou za nepříznivých povětrnostních podmínek zatěžovány pozemky sousedů. Předčištěné vody odcházející z ČOV nejsou hygienizovány a v podobě aerosolu v rozstřiku mohou negativně zatížit nejen životní prostředí investora, ale i okolních pozemků.**
- **předčištěné vody nelze dle § 18 odst. 3 zákona o vodovodech a kanalizacích odvézt na centrální ČOV**

20.

- Čištěná voda nemůže být odvezena na ČOV.
- MP je platný do doby jeho výslovného zrušení nebo nahrazení. Nyní je NV č. 57/2016 Sb. na vládě. Bude k němu vydaný aktualizovaný MP.
- Aplikace na povrch terénu (rozstřik) je jeden ze způsobů likvidace čištěných odpadních vod – vypouštění do vod podzemních.
- V rozhodnutí lze uvést, za jakých podmínek se rozstřik povoluje, tj. časové období či další podmínky.
- Rozstřik bude povolen jen na určité časové období, po zbytek roku:

➢ odpadní voda je akumulována - jde o návrhové řízení, tudíž si musí žadatel zajistit akumulační nádrž o dostatečné kapacitě.

➢ odpadní voda je likvidována pod povrch terénu, tj. vsakem.

- Místo rozstřiku musí být uvedeno v žádosti o povolení. V případě, že by byl rozstřik realizovaný na jiném místě, např. vlivem povětrnostních podmínek, není dodržováno povolení k vypouštění odpadních vod.
- Nyní není nezbytná hygienizace – v novele NV se navrhuje povinná v případě, že budou vznikat aerosoly.
- Je možné ve vyjádření osoby s odbornou způsobilostí požadovat cílené hydrogeologické posouzení rizika mikrobiologického znečištění, aby byly naplněny požadavky § 2, 3 a 50 správního řádu - správní orgány jsou povinny zajistit "skutečný stav věci„.

VODNÍ ZÁKON
STAVEBNÍ ZÁKON
SPRÁVNÍ ŘÁD
OBČANSKÝ ZÁKONÍK

Ministerstvo zemědělství

Ministerstvo životního prostředí

Děkujeme za pozornost

Ing. Věra Bogdanova – vera.bogdanova@mze.gov.cz
Ing. Martin Mareš - martin.mares@mze.gov.cz
Mgr. Lea Petrová – lea.petrova@mzp.gov.cz
RNDr. Martin Udatný, Ph.D. – martin.udatny@mzp.gov.cz